

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie je stavovský odborný časopis, vydávaný Českou advokátní komorou, zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR, a je držitelem prestižního ocenění Právnický časopis ČR pro rok 2014, 2015 a 2016.

Z Bulletinu advokacie online vám přinášíme: Metodika Nejvyššího státního zastupitelství k trestní odpovědnosti právnických osob

autor: **JUDr. Filip Gvozdek**

Dne 1. prosince 2016 nabyl účinnosti zákon č. [183/2016](#) Sb., kterým se mění zákon č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „topo“, tato novelizace topo dále jen „novela“). Novela obsahuje zejména čtyři hlavní oblasti změn topo, a to změny rozsahu kriminalizace právnických osob v § 7 topo, zakotvení nového ustanovení § 8 odst. 5 topo, změny týkající se místní působnosti topo, konkrétně zásady univerzality, a změny v oblasti problematiky zániku trestnosti, konkrétně otázek spjatých s promlčením trestní odpovědnosti a vyloučením z promlčení. Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „NSZ“), připravilo metodický materiál pro státní zástupce, jehož úkolem je pomoci státním zástupcům s aplikací nového ustanovení § 8 odst. 5 topo.

Nové exkulpační ustanovení § 8 odst. 5 topo

Až do 30. listopadu 2016 obsahovalo ustanovení § 8 topo pouze čtyři odstavce. Od 1. prosince 2016 již tomu tak ale není, neboť došlo k rozšíření tohoto ustanovení o odstavec 5, který se do novely dostal na návrh ústavně právního výboru (viz sněmovní tisk č. 304/4) a který zní následovně:
„Právnická osoba se trestní odpovědnosti podle odstavců 1 až 4 zproští, pokud vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v odstavci 1 zabránila.“

V době před předmětnou novelizací však již existovala možnost právnické osoby vyvinut se z trestní odpovědnosti, a to tehdy, došlo-li ke spáchání trestného činu, který bylo možno přičíst právnické osobě, zaměstnancem nebo osobou v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů proto, že orgány právnické osoby nebo osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a) až c) topo neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu (§ 8 odst. 2 písm. b) topo).

Došlo-li tedy ze strany právnické osoby k provedení takových opatření, která měla právnická osoba provést podle jiného právního předpisu nebo která po ní lze spravedlivě požadovat, zejména provedla povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců, anebo učinila nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu, došlo by k vyloučení vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby v důsledku protiprávního (trestného) činu spáchaného zaměstnancem nebo osobou v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů.

Ustanovení § 8 odst. 5 topo tak nově poskytuje právnickým osobám bez ohledu na to, kdo za právnickou osobu jednal, možnost vyloučit přičtení trestní odpovědnosti jednající fyzické osoby právnické osobě, a to za předpokladu, že právnická osoba vynaložila veškeré úsilí, které na ní bylo možno spravedlivě požadovat, aby spáchání protiprávního činu osobami uvedenými v § 8 odst. 1 topo zabránila.

Myšlenkou a zřejmým záměrem předmětného ustanovení, které však bez dalšího nelze vyčíst např. z důvodové zprávy k novele, protože toto ustanovení bylo vloženo do novely až na základě návrhu ústavně právního výboru, je zmírnit až do dne 30. listopadu 2016 příliš přísnou úpravu přičitatelnosti jednání osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) topo dané právnické osobě, kdy ke vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby za jednání těchto osob došlo bez dalšího. Taková úprava tak byla *de facto* trestní odpovědností objektivní bez možnosti vyvinění, a proto lze pochválit snahu zákonodárce o napravení tehdejšího stavu právní úpravy umožněním právnickým osobám vyvinět se z trestní odpovědnosti za splnění podmínek obsažených v § 8 odst. 5 topo.

Podmínky pro exkulpací dle ustanovení § 8 odst. 5 topo jsou však i nadále přinejmenším problematické, jako tomu je i v případě ustanovení § 8 odst. 2 písm. b) topo. Ustanovení § 8 odst. 5 topo operuje s nejasným pojmem „*spravedlivě požadovat*“, jehož interpretace je nezbytná pro určení, zda ke vzniku trestní odpovědnosti dochází či nikoli. Vzhledem k absenci jakéhokoli vymezení tohoto pojmu nechal zákonodárce tento úkol na soudní praxi, což vnáší do právního života (nejen) právnických osob další nejistotu. Ustanovení § 8 odst. 5 topo dále obsahuje kritérium tzv. „*vynaložení veškerého úsilí*“, které lze spravedlivě požadovat a které je také nejasným pojmem, což jen prohlubuje již zmíněnou nejistotu.

Stejně tak je problematickou i duplicita úpravy exkulpace právnické osoby za protiprávní (trestný) čin spáchaný zaměstnancem nebo osobou v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů. Vzhledem k tomu, že se nové ustanovení § 8 odst. 5 topo aplikuje na všechny osoby uvedené v § 8 odst. 1 topo, vztahuje se proto i na zaměstnance a osoby v obdobném postavení, ačkoli vyvinění právnické osoby z trestní odpovědnosti v důsledku jednání zaměstnanců nebo osob v obdobném postavení při plnění pracovních úkolů je již od samého počátku účinnosti topo upraveno v § 8 odst. 2 písm. b) topo.

Metodický materiál k ustanovení § 8 odst. 5 topo

Pravděpodobně v důsledku výše uvedených nejasností, týkajících se interpretace neznámých pojmů „*spravedlivě požadovat*“ a „*vynaložení veškerého úsilí*“ a dále též z důvodu očekávané časté aplikace předmětného ustanovení, zveřejnilo dne 29. listopadu 2016 NSZ metodický materiál, který reaguje na novelu. NSZ upozorňuje, že tento materiál však nelze považovat za souhrn doporučených opatření, které korporacím zaručí zproštění odpovědnosti. Sloužit má především pro státní zástupce jako návod, na jaké aspekty ve fungování společnosti (právnické osoby) se během přípravného řízení soustředit. Je tak více než pravděpodobné, že se jím státní zástupci (obecně orgány činné v trestním řízení) budou řídit.

Celý článek čtěte [ZDE](#).

Bulletin advokacie, Bulletin advokacie online
Česká advokátní komora

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)